

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Limba de serviciu“.

În Viena a apărut o broșură despre învoala ce era să se lege în așa numitele chestii militare între guvernul maghiar și Maiestatea Sa, respective ministrul de războiu. E scrisă de o *personalitate sus pusă*, după cum ne spune învâltitoarea broșurei, în care se fac esacte comunicări cu privire la punctele de înțelegere dintre guvernul maghiar și ministrul de războiu.

Concesiunile acordate Maghiarilor în chestiile militare erau să fie următoarele: 1. Până la rezolvarea definitivă a chestiei steagurilor și emblemelor să se lege la fiecare steag de regiment câte o panglică de colorile roșu-alb-verde. 2. Ministerul de războiu al monarhiei se fie numit în viitor „*ministerul comun de războiu*”. 3. La despărțimintele inferioare (companie, escadron, baterie) se introduce limba de serviciu maghiară, după normele ce sunt date de măsură la trupele de bonvezi. 4. La tribunalele militare de pe teritoriul Ungariei se introduce limba maghiară ca limbă de pertractare.

În broșură se combat toate aceste concesiuni, din punctul de vedere al *unității armatei*. De interes pentru noi e punctul 3, referitor la *limba de serviciu*, despre care se spun în broșură următoarele:

„... Ne mai aducem aminte de lupta violentă, purtată pentru limba de comandă maghiară, înainte de a se lega pactul din anul 1906. Pretensiunea aceasta a fost dată la o parte, iar în schimb a fost pusă în vedere introducerea limbei de serviciu maghiare, în cadrele despărțimintelor inferioare ale armatei. Această afirmativă moderare a pretenziunilor maghiare e însă cu mult mai periculoasă. Limba de serviciu are adecă o importanță cu mult mai mare decât limba de comandă, și e

curată ficțiune afirmarea, că unitatea armatei rămâne intactă câtă vreme e conservată limba unitară de comandă. În cele din urmă e irelevant, care limbă e limbă de comandă, cea germană, cea maghiară, ori limba volapük! Vorba e numai ca să fie *aceeași* în armata întreagă. Cu cele 80-100 cuvinte de comandă din regulamentul de exercițiu, cari și de altcum în mare parte sunt de origine franceză, nu se poate, nici germaniza, nici maghiariza.

Cu totul altcum stau lucrurile cu limba internă de serviciu, ca limbă de comunicațiune. În ea se face întreaga mișcare de serviciu, se dau ordinele, se fac rapoartele, instrucția în școale, — întrucât ea nu se face în limba maternă a soldatului, — și întreaga comunicație scripturistă de serviciu. Ea are deci un teren cu mult mai larg decât limba de comandă, și ca singurul mijloc de înțelegere în cadrele armatei are și cea mai mare însemnătate.

Cumcă limba germană, ca moștenire istorică, și ca a doua limbă acceptată și lăpătat între cei de limbă negermană ai monarhiei, e singură chemată a fi limbă de serviciu, e evident. Dar în locul limbei de serviciu germane, care deja sub ministrul de războiu Pitreich a suferit, durere, unele restrângeri cu privire la folosirea ei în armată, e vorba să se introducă limba maghiară în o parte a armatei. Și nu numai atâta, ci și limba maternă a soldatului, în care a primit el, întrucât nu s'a putut aplica limba de serviciu germană, instrucția și educația, are să fie înlocuită cu limba maghiară la trupele cari sunt compuse din soldați, dintre cari cel puțin 50% vorbesc limba maghiară.

Făcând progrese instrucția ce se face în mod foarte intensiv în limba maghiară, va ajunge limba maghiară limbă de serviciu și acolo unde sunt acum mai puțin după

procente cei cunoscători de limba maghiară. Și fiindcă instrucția în școalele de subofițeri este a se face exclusiv în limba maghiară, consecvența naturală va fi aceea, că la trupe cu soldați de diferite limbi în viitor numai soldații maghiari pot să ajungă subofițeri, fiindcă numai ei vor fi în stare să primească cu succes instrucția.

Formarea unei sucrescențe de subofițeri e și de altcum foarte grea pe lângă materialul nostru de soldați. O restrângere și mai mare ar fi deci extrem de periculoasă, abstragând dela aceea, că soldații nemaghiari ar manifesta cea mai mare neîncredere față de corpul exclusiv maghiar de subofițeri. Spiritul regimentelor excelente recrutate din teritoriile locuite de naționalități ale Ungariei, ar avea sașion mult de suferit. Ultima vorbire a deputatului Maniu, rostită în dieta ungară cu ocaziunea discuției asupra legii de recrutare, nu mai lasă nici o îndoială asupra faptului, că naționalitățile din Ungaria sunt contrare introducerii limbei de serviciu maghiare. Limba de serviciu, care formează numai *chestie de oportunitate*, trebuie să rămână cu totul neinfluențată de considerațiuni politice. Dar intențiunea de a se folosi de armată, prin introducerea limbei de serviciu maghiare, ca de un mijloc de maghiarizare, e evidentă, și nici nu e negată. Aceea ce nu au putut face până acum legile școlare, are să facă armata, cu disciplina ei și cu strictetea ei de fer. Armata comună însă, în care a aflat până acum fiecare naționalitate perfectă egală îndreptățire nu poate primi asupra ei odiul, de a avea în sinul ei popor de domni privilegiat, dacă nu vrem cumva să stărnim antipatie față de serviciul militar și tendențe centrifugale la Nemții, Românii, Slovaci, Sârbi din Ungaria, căci altcum ne espunem primejdiei, ca din partea națio-

nalităților să fie considerați și ofițerii de asupritorii lor. Dar nu ar rămânea nealterat nici spiritul ofițerilor de naționalitate nemaghiară, dacă ei ar fi constrânși să despoaie pe conaționalii lor de limba lor maternă.

Reforma însă nu ar rămânea redusă numai la partea maghiară a armatei comune. S'ar ridica pretențiuni și cu privire la limba de serviciu croată, cehă, polonă, slovenă. Provoacă la faptul, că limba maghiară e limbă de stat, căreia i-s'a dat o poziție de preferință, n'ar ajuta nimica în urma împrejurarilor, că în reichsrathul austriac Germanii se află în minoritate și că limba germană nu e limbă de stat. Aspirațiunile nu vor putea fi deci respinse și astfel raporturile desolate de limbă din viața politică a Austriei ar fi trecute și asupra armatei. Astfel ar trebui să fie instruați Nemții din Boemia în multe regimente în limba cehă, și gradul de subofițer ar putea să-l câștige soldatul numai cunoscând limba cehă.

Iată starea de lucruri ce ar fi creată, dacă ne-am atinge de limba de serviciu germană. O astfel de rezolvare a chestiei limbei nu ar fi de loc nici pe placul Ungariei, iar Austriei, armatei și monarhiei i-s'ar face rău serviciu... Și cumcă din punctul de vedere al praxeii e cu totul neesecutabil, ca să învețe soldatul deodată două limbi străine, deși în măsură mai mică, în cursul serviciului său militar, — va trebui să confirme fiecare ofițer de trupă cu oarecare experiență. Pentru cursuri de limbi nu este timp, când avem în vedere necesara intensitate cu care are a se face instrucția practică, și mai ales nu va fi timp după *introducerea serviciului militar de doi ani!*...

În broșură se spune, că concesiunile acestea *s'ar fi făcut* Maghiarilor, dacă nu izbucnea criza în sinul coaliției.

FOIȘOARĂ.

Priveliștea religioasă a vremii.

De preoful T. Scorobet.

Înainte cu nouăsprezece sute de ani apără un învățător religios în Palestina, care făcea parte din împărăția romană.

Lumea era atunci la o nouă răspântie.

El spunea oamenilor, să nu se depărteze de Dumnezeu, să-l iubească, să se împreune cu el. „Dumnezeu, — zicea acest învățător, — e un tată care îngrijește de copiii săi, îi caută în năcazuri, le cunoaște păcatele și vrea să-i ajute. Spuneți-i lui năcazurile, suferințele și păcatele voastre. În deosebi acestea. Și nu vă depărtați de el. El nu vă pedepsește, nici nu vă poruncește și nici un fel de slujbă nu cere dela voi. Numai atâta vă cere, să vă lăsați de răutate și să vă hotărâți a face bine. Ca să puteți fi plăcuți înaintea lui Dumnezeu, să fiți: drepti și blânzi și carați, să iubiți pe deaproapele vostru, să-l ajutați, cum ați aștepta voi să vă ajute, să umblați cu el cum doriți să umble Dumnezeu cu voi. Întăriți pe cei ce se clatină, învățați pe cei neînvațați, miluiți pe cei neputincioși, și veți avea veșnică pomenire!...”

Astfel de învățături se mai spuseră

și de alții. Dar nimenea nu le spunea atât de limpede ca acest învățător.

Ce era nou la acest profet, era, că el ce zicea se putea ceti și în faptele sale și viața sa.

El trăia o viață veselă și înveselia și pe alții. Nu se ferea de lume, de zgomot. Cât stătu între oameni nu umblă după avere, după nume, după putere.

Viața lui o am putea cuprinde în aceste vorbe: *El a venit să facă bine.*

Când oamenii erau flămânzi, el îi sătura, pe cei bolnavi îi tămăduia, pe cei descurajați îi întăria, nădejdi nouă sămăna între cei fără de nădejde.

Nu se ferea de nici un fel de oameni. Umbla între săraci și între bogați, între bărbați și femei, între copii și între bătrâni, între drepti și între căzuți.

Astfel de legătură, care era între El și Dumnezeu, voia să pună el între oameni și Dumnezeu.

El nu căuta pe Dumnezeu, căci aceasta era pretutindenea cu el.

Îl însoția Dumnezeu în tot locul. El predica, ori unde, în biserică, în case, pe câmp, la marginea mării.

El învăța și cu cei ce-l ascultau se însoțea.

Pe cei păcătoși cu deosebire îi căuta. Păcatul îl socotea ca boală, nu ca crimă. De cei păcătoși avea milă, și nu-i ura.

Numai un fel de păcat îl tulbura și acesta a fost evlavia prefăcută.

O samă de oameni nu putea să-l vadă.

Acești oameni au început să murmure împotriva lui.

Și se foloseau de priceperea slabă a mulțimii, să o instrăineze de el.

Spuneau aceștia, că n'are învățatură de lege, că săvârșește blasfemie și e în tovărășie cu diavolul.

Dar în ciuda tuturor olevetirilor era iubit de mulțimea poporului pentru mila și bunătatea leuitoare a sufletului lui.

Dușmanii au isbutit în urmă să-l învinovățască, că se atinge de legea poporului.

Înaintea judecătorilor a fost întrebat: Ești tu Mesia cu adevărat? Și El răspunse:

— „Eu sunt și veți vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului!”

I se hotărâ pe deapasă de moarte. El a fost răstignit pe cruce, și a fost îngropat.

Un pretin al său îl duse pe moșia lui în mormânt. Niște femei evlavioase merseră de dimineață la groapa lui și găsiră mormântul gol. L-au văzut cu ochii. L-au văzut și învățăceii săi. Și alergară în lumea mare spunând, că învățătorul lor a înviat.

Din ceasul acela și până azi, vestirea bisericilor a umplut pământul. Istoria creștinismului e țesută în istoria înaintării omenești.

Bisericile creștine sunt ridicate întru pomenirea lui.

Bărbatul acela n'a scris cărți, nici o slovă, n'a făcut cărți de știință, nici o descoperire, nimic din ce fac alți oameni.

Patru inși dintre cei mai de aproape oameni cu cari a trăit, au scris istoria vieții lui. Cărțile se numesc: *Veste bună* adecă *Evangelie*. Și alții dintre ei ne au lăsat scrisorile lor către oamenii, la cari alergară să vorbească despre învățătorul înviat. Numele acestuia este Isus Mântuitorul lumii. El este fiul lui Dumnezeu întrupat între oameni. Om desăvârșit și Dumnezeu desăvârșit.

Dumnezeu caută pe oameni și oamenii caută pe Dumnezeu. Pentru-că între om și Dumnezeu este legătură. Sufletul omului e mijlocitor. E legătură între omul mare și omul mic, între om și om, pentru-că sufletul lor vine dintr'un izvor.

Între om și animal nu e legătură de felul acesta. Între păstor și cănele de turmă încă e legătură. Dar cănele nu știe ce gândește stăpânul său, și ciobanul nu știe ce e în creierul cănelui. Mașinistul cărmuește locomotiva trenului, dar legătura între locomotivă și mașinist nu se asemănă cu cea dintre mașinist și călători. E legătură între copii și părinți, între credincioși și preot, între cetățean și Capul Țării. (Va urma).

Convenția cu România. Consiliul de miniștri ținut Marți în Viena a aflat, cu pretenșiunile României cu privire la convenția comercială-vamală cu monarhia noastră pot să fie satisfăcute. S'au dat deci îndrumări reprezentantului monarhiei la București, să continue tractările cu guvernul român, pe base noi, cari vor mulțami cercurile conducătoare române. Și fiindcă din partea guvernului român încă nu s'a făcut denunțarea convenției, este speranță, că reînnoirea convenției se va face acum între guvernul român și cel austro-ungar sub condițiuni favorabile pentru România.

Războiul ori pace? Știrea despre ordonarea mobilizării nu se confirmă. S'a ordonat numai întărirea trupelor dislocate în Bosnia și Herțegovina, cu chemarea la arme a celor din rezerva întregitoare. Se așteaptă încă un răspuns din partea Sârbiei, care dacă nu va fi mulțamitor pentru monarhia noastră, are să urmeze mobilizarea întregii armate austro-ungare. Atunci se va publica manifestul Monarhului către populațiunea monarhiei și ordinul de mobilizare. Este însă speranță, că nu se va ivi necesitatea mobilizării. Sârbia e sfătuită din toate părțile, se de răspuns mulțamitor Austro-Ungariei. În caz că mobilizarea s'ar afla totuși de necesară, comandant al armatei austro-ungare va fi moștenitorul de tron, Arhiducele *Francisc Ferdinand*.

Curățenia în biserică.

Obiect de dezbătut în conferințele preoțești, de *Nicolau Aron*, paroh gr. or. în Galați, lângă Olt. (Urmare).

În dimineața Duminecii și serbătoarei, cu 1—2 ore înainte de tocat crâșnicul să ștergă toate obiectele din biserică de prav și de paingini, și să deschidă și câteva ferestre de ale bisericii, pentru primenirea aerului (a-rizare), pre cari, înainte de tocure, să le închidă.

După tocure preotul, cântăreții și toți creștinii, așa curați, cum se pregătesc de acasă, să intre în *ca sa lui Dumnezeu*, asemenea curată.

2. **Rândul sfeșnicilor și icoanelor în biserică.** Sfeșnicile cu icoanele în biserică stau în strânsă legătură. În fața icoanelor împărătești, a *Mântuitorului* și a *Maicei Domnului*, stau regulat, la o depărtare de $\frac{1}{2}$ metru, două sfeșnice portative, între cari la z'ul evangheliei se mai așează un al treilea sfeșnic portativ (acesta poate fi și mai mic), care-și are locul lângă iconostasul prasnicelelor dela bărbați. Al treilea sfeșnic portativ, dela zisul evangheliei, se poartă înaintea preotului, și la eșitul cu sfințele daruri, și la vohod, însemnând lumina lui *Cristos care luminează tuturor*.

În despărțământul femeilor încă sunt cele două icoane împărătești, în format mai mic. În fața acestor două icoane, la o depărtare de $\frac{1}{2}$ metru, stau două sfeșnice mari fiesate, în cari ard lumini, pre cari credincioasele femei le aduc în biserică, eventual le cumpără dintre luminile bisericii procurate de epitropi, pentru a arde în decursul serviciului divin.

Cele două sfeșnice, ce stau înaintea icoanelor împărătești, a *Mântuitorului* și a *Maicei Domnului*, cel din fața icoanei *Mântuitorului* însemnează *Ioan Botezătorul*, înainte mergătorul care a luminat întunecul, pregătind calea pentru primirea lui *Cristos*; iar cel din fața icoanei *Maicei Domnului*, însemnează, însăși *Fecioara Maria* (Precesta), care a fost aleasă să lumineze întunecul, dând naștere lui *Cristos*, adevărata lumină, care luminează tuturor.

În altar, pre sfântul prestol, sunt sfeșnice mai mici, de regulă două, deadreapta și deastânga *Chivotului*, și un al treilea sfeșnic mic portativ, pre care preotul îl folosește, ca lumina lui *Cristos*, care luminează tuturor, la toate serviciile divine, și în special, la *liturgia înainte sfințită*.

Pre sfântul prestol se obișnuiesc și mai multe sfeșnice, dar analog sfeșnicilor din fața templei, și aci, în miniatură, ajung trei, unul deadreapta *Chivotului*, în fața icoanei *Mântuitorului*, altal deastânga *Chivotului*, în fața icoanei *Maicei Domnului*, cari icoane, în format mai mic, stau și pre prestol; iar al treilea, deoparte pre prestol, la îndemâna preotului.

Lângă sfântul prestol, răzimați (înfipti), în laturea către răsărit, în unele biserici se pun și *Serafimi*, deadreapta și deastânga, în dosul icoanei *Mântuitorului* și a *Maicei Domnului*; iar în dosul *Chivotului*, în mijlocul celor doi *Serafimi*, *Crucea Domnului*, cu restignirea pre o lature, și cu ochiul lui *Dumnezeu* pre a'tă lature, cari sunt portativi, și se poartă de copii îmbrăcați, la serbătorile cele mari și la înmormântări, pentru înfrumșetarea serviciului divin.

În altar pre sfântul jertfelnic (*proscomidier*) se folosește numai un sfeșnic mic portativ, așezat la dreapta preotului slujitor, alături cu o iconiță a restignirii Domnului.

În fața alterului, la dreapta, zace *iconostasul*, pentru bărbați, iar la stânga, un sfeșnic mare fixat (în unele biserici mai spațioase se obișnuiesc două sfeșnice mari fiesate), și în mijlocul bisericii un *policantru*.

În despărțământul femeilor, la dreapta, se află asemenea un *iconostas* pentru femei.

Templa poartă restignirea, învecinată de iconițele *fecioarei Maria* și *apostolul Ioan*, iubitul Domnului, închipuind momentul, când *Iisus* de pre cruce a dat în grija lui *Ioan* pre maicăsa, prin cuvintele: „*iată fiul tău, iată maica ta*”; cei 4 *evangelisti*, cei 12 *apostoli*, și cele 4 *icoane împărătești*, între cari a *hramului*. Se află spațiu, în dreptul ușilor împărătești, se pune *cina de taină*, și icoane ale prasnicelelor mari, ca *învierea lui Cristos*, *pogorârea duhului sfânt*; iar de desuptul icoanelor împărătești se pun icoane din testamentul vechiu, ca: *alungarea din raiu*, *jertfa lui Avraam*, *cele 10 porunci* și *jertfa lui Avel*, la locuri potrivite.

Mai amintesc cele 32 *prasnice*, iconițe mici, cari se schimbă pre iconostas, în decursul anului, și să păstrează într'un loc svântat în altar.

Aceasta ar fi rândul sfeșnicilor și icoanelor în biserică.

Sfeșnicile și icoanele în cele mai multe biserici de ale noastre sunt greșit întocmite, nu corespund ritului bisericii ortodoxe și se prezintă efumate, picate de lumini, înălțuite de paingeni și pline de prav.

Creștinii noștri, și mai ales femeile evlavioase, pre la târgurile de țară în cari se face negoț estins de icoane eftine, cele mai multe de rit *catolic*, cumpără icoane, pre cari le dăruiesc bisericii noastre, — și pentru ca darului să nu i se dea cu piciorul, astfel de icoane o mulțime se acață în biserici, pe toți părții, — ba acești cinstitori de icoane pretind a se pune prin alterii, pre temple, pre iconostas etc. Asemenea se cumpără și se cinstesc sfeșnice și *cruci de rit latin* pre cari cinstitorii pretind a se așeza pre prestol, în sfântul altariu, și în fața templei, ba i se cinstesc chiar și preotului ortodox câte o *cruciuliță de rit latin*, și se pretinde a o întrebuița, la sfințirea apei, la înmormântări etc., — și eată o biserică ortodoxă, îmbrăcată în ornate streine de credință și ritul ei.

În cele mai multe biserici, onoare excepțională, sfeșnicile și icoanele nu se curată, nu se iau jos dela locul lor, nici chiar odată în an. Acolo le bate fumul de lumini, acolo le pică luminile, acolo le înhață paingeni, acolo le umple pravul din măturătorul lurg al crâșnicului; și le vezi, sfeșnicile, rău așezate, rău întocmite, — sau prea aproape de icoane, sau prea departe, — sau prea deadreapta, sau prea deastânga, — și icoanele rău acățate, rău întocmite, — sau prea sus, sau prea jos, rău proporționate, între două icoane mari una mică, între două icoane mici una mare, o icoană acățată de o ață lungă, alta acățată de o ață scurtă, o icoană acățată de o margine, s'ând peziș, alta acățată de un colț, stând plecată, și în sfârșit unele acățate de ouierele menite pentru pâlăriile și căciulile credincioșilor.

Preoțimea noastră conștie de chiemarea pastorală trebuie să combată străinismul introdus pe nesimțite în bisericile ortodoxe.

Icoane de rit latin și dacă se dăruiesc bisericii române ortodoxe, să le delature din biserică ortodoxă, punându-le într'un loc ascuns din biserică, de unde din timp în timp să se vândă pentru biserici și credincioși de rit romano-catolic, și nici decât să nu se îngăduie astfel de icoane în biserică română greco-orientală, ba nici credincioșilor români greco-catolici să nu li se vândă astfel de icoane, că nici în biserică română greco-catolică astfel de icoane nu se potrivește. Tot asemenea crucile de rit latin să nu le folosim, nici în biserică română greco-orientală, nici în biserică română greco-catolică.

Icoanele din biserică trebuie curățite peste vară, când e timpul mai calduros, și când intern bisericii se spoaște. Și dacă nu în tot anul se spoaște biserică, icoanele tot trebuie luate jos, spălate, șterse și așezate sistematic, cel puțin odată în an, pe paști.

De paingini și de prav icoanele trebuie șterse în fiecare lună.

Ear sfeșnicile trebuie șterse și curățite în fiecare Duminecă și serbătoare, în legătură cu măturatul în biserică.

Tot asemenea iconostasul, sfântul prestol și sfântul jertfelnic (*proscomidierul*). (Va urma).

Cronică pedagogică.

Educațiunea în școlile elementare și defectele ei.

De G. F. Preșmercan.
(Urmare.)

Toată atenția trebuie ca învățătorul să și-o concentreze asupra ideilor cari trebuie să le sâdească în conștiința elevului.

Prin faptul, că între idei și sentimente există strânsă legătură, ușor se poate apoi explica cum învățământul, căruia i-e dat a promova direct numai dezvoltarea ideilor și culturii minții, poate influența — ce e drept numai indirect — și asupra sentimentelor și năzuințelor și deci și asupra voinței din care se constituie cultura inimii. Dupăcum va fi așadar materialul de idei cu care se clădește, astfel va fi și edificiul caracterului elevului.

Pentru o mai ușoară înțelegere a modului de formare al caracterului, mă voi folosi de o asemănare. Voi privi caracterul ca un edificiu, al cărui material e constător din o mulțime nenumărată de voințe, ca și cărămizii ale aceluia. Ca material pentru pregătirea cărămizilor, întărite în zidul edificiului prin țărița varului religiozității și moralității, ne vom folosi de lutul năzuințelor și apa sentimentelor. Aceasta prin focul moralității evaporază prefăcând lutul năzuințelor în materialul vârtos al cărămizilor voinții.

Dupăcum însă pentru asigurarea trăinicieii materialului de zidire, pentru pregătirea acestuia se caută un teren potrivit din care are a se scoate lutul necesar, astfel și pentru zidirea caracterului, învățătorul va socotea ideile, ca primele elemente pentru educațiune din un teren sănătos și moral, și care este conștiința lui morală.

Greșesc dar acei învățători, cari se mărginesc la un învățământ, căruia i-e dat a promova numai dezvoltarea ideilor și cultura minții. Acesta numai indirect, prin idei poate influența asupra sentimentelor și năzuințelor și deci asupra voinții. O influențare directă asupra formării voinții rămâne rezervată disciplinei pedagogice.

Astfel dar nu-i rămâne învățătorului decât ca prin o influențare combinată a învățământului și disciplinei să caute a și realiza scopul său. Va stăruii într'acolo, că punând pe elev în timpul de recreație să săvârșească anumite lucrări, acela să și procure o cantitate de idei despre caracterul moral al singuraticelor voințe puse în lucrare.

Prin reproducerea reciprocă și neconținută a acestor idei, formându-se ca și la cele din domeniul învățământului, o memorie a voinții, din aceasta se nasc datinile și moravurile morale, cari sunt fundamentul caracterului.

Pentru o asemenea viețuire bogată în datine morale e absolut necesară o disciplină severă pedagogică, care presupunând o autoritate morală din partea educatorului, e singurul mijloc prin care se poate influența în lipsă de motive convingătoare, asupra elevului în stadiile lui inferioare de dezvoltare. În această autoritate morală prin care elevul e ținut de educator în necondiționată supunere, e dată posibilitatea acestuia de a conduce pe elev, ferindu-l de rău și îndrumându-l pe calea morală.

Și când ne gândim, că tocmai această armă, prin care numai se poate ținea pept apucăturilor și purtărilor rele câștigate în familie, rămâne neșăgătată în samă de cei mai mulți învățători, cari sunt silii în lipsa acesteia să și întărească autoritatea lor slăbită, prin amenințări și prin pedepse corporale!

E firesc lucru, că în asemenea caz nu poate fi vorba de o educație adevărată, ci aceasta ia caracterul unei dresuri, căci ce folos dacă elevul de frica pedepsei, mehanisând va ști recita lecție de lecție întregul material din planul de învățământ, dacă în lipsa unei discipline basată pe autoritatea morală și în raport de iubire dintre elev și educator, acestuia nu i este dat să poată influența și asupra creșterii morale a elevului? E știut apoi, că rezultatul presiunii ce o exercită educatorul asupra voinței elevului, silind o a se conforma voinței lui, nu poate fi de un efect mai durabil și chiar și dacă voința elevului continuă a se acomoda voinței arbitrare a educatorului, și dupăce influența acestuia a încetat, totuși aceasta conformare e departe de a fi identică cu moralitatea. Bine știm doară, că moralitatea elevului o constituie acele fapte, cari sunt un eflux al voinței libere și care au de bază convingerea lui morală, care singură îl poate pune în poziție de a face distincție între bine și rău. Numai prin

o atare convingere proprie, de care însă elevii mai mici sunt incapabili, și pe care la acestia o substituie autoritatea morală a învățătorului, se determină de sine pentru fapta bună sau rea.

Câtă vreme însă autoritate pedagogică fără disciplină nu-i posibilă, e indispensabil ca aceasta să completeze împreună cu învățământul opera educațiunii, adică să dea concursul acestuia, pentruca astfel să poată regula învățătorul moravurile elevului, astfel ca acelea să formeze în stadiul maturității o bază sigură morală pentru formarea unui caracter ferm. Menținerea disciplinei, ca aplicare de tot atâtea mijloace, prin cari elevul e ținut să observe în lucrările și purtarea sa regularitate și ordine de a se conforma voinței educatorului și legii morale e cu atât mai necesară, cu cât legea nu se poate prezenta ca o abstracțiune, ci trebuie prezentată în o formă concretă, dupăcum este și autoritatea personală a educatorului.

Aceasta va fi însăși reprezentarea legii morale, căreia el se va supune.

Pe cât e de necesară însă această supunere, pe atât poate ea deveni de nejustificabilă, dacă se cere numai pentruca educatorul să și asigure comoditate și superioritate față de elev. În cazul acesta ea nu poate avea nici o influență moralizatoare asupra aceluia.

Orice supunere forțată, chiar și dacă uneori e admisă în sistemul educațiunii, trebuie — cât e cu putință să se evite, înlocuindu-se prin una care să emane din o autoritate pedagogică. Cât de dureros e însă a se ști, că și azi încă unii învățători strigând și amenințând pe elevi, caută a și restabili autoritatea pierdută. Pentru unii ca acestia starea tristă a solavilor înărcinați din partea strămoșilor noștri cu instrucțiunea și zogrăvită prin proverbul: „*quem dii odere paedagogum fecere*” nu a încetat, cu toate progresele realizate de știința pedagogiei moderne.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Seratele Asociațiunii. Duminecă în 21 Martie a. c. în sala festivă a muzeului Asociațiunii, la orele obișnuite, va avea loc ultima serată muzicală, cu următorul program: 1. Două cântece pentru pian: a) *Ad. Adam*: „*Noel*”, b) *I. Vidu*: *Cântecul străinătății*. Donizetti: *Andante* din opera „*Lucia*” pentru pian. 3. Două cântece pentru voce de tenor: a) *G. Dima*: „*Ciobanul*” (doină populară) b) *H. Kirchner*: „*Foaie verde de bujor*”. 4. *Händel*: *Arie* din *Oratoriu* „*Xerxes*” pentru voce de sopran cu acompaniare de violină și pian. *Gounod*: „*Cântec de leagăn*” (traducere de *I. Borcia*). 5. *Cetire* de *Ermil Borcia*. 6. *Sarasate*: „*Navara*” pentru 2 viole și accomp. de pian. 7. *Brahms*: *Cântec* pentru sopran, alt, tenor și bas cu accomp. de pian la 4 mâini. 8. *Cuvânt de încheiere* de *Oot. C. Tâslăuanu*.

Principe român în Brașov. Cetim în „*Gazeta*” de *Merouri*: „*Ieri înainte de amezii prințul Carol cu mai mulți colegi tineri ai săi a petrecut câteva ore în Brașov, preumblându-se prin piață și descinzând la hotelul Europa; în treacă a intrat și în librăria noastră, unde și-a cumpărat un volum de teatru de Caragiale*”.

Examen cu analfabeții. În comuna *Cermei*, dieceza *Aradului*, s'a ținut examen cu analfabeții cari au fost instrați peste eană în scris și cetit. Au dat examenul 19 inși cu succes strălucit. Examenul s'a ținut în prezența inspectorului de școli din *Arad*. Intre cei examinați și laudați pentru progresul făcut se aflau și doi moșnegi, în etate de 65—70 ani.

La catedra universitară din Buda-pesta, pentru limba și lit. română, comisia de candidare dela facultate a candidat la locul prim pe *dl Dr. G. Alexici*, la al doilea pe *dl Dr. Ios. Popovici*. Procedându-se la actul alegerii, facultatea a ales la locul prim pe *dl Alexici* cu unanimitate, la locul al doilea pe *dl Dr. Ios. Siegescu* cu 20 voturi contra 18; iar *dl Popovici* n'a intrunit decât 13 voturi; au fost aleși astfel cei doi dintâi: *dnii Alexici și Siegescu*.

Pentru analfabeții *Episcopul* gr. cat. din *Oradea mare*, *Dr. D. Rădu*, a trimis o circulară către oficiile protopopești din dieceza sa, dispunând ca la conferințele districtuale din anul acesta să pună la ordinea zilei și chestiunea *instruirii analfabeților*. Aceași circulară atrage deosebita atențiune a clerului și credincioșilor din dieceza asupra „*Asociațiunii pentru lit. rom. și cultura poporului român*”, îndemnându-i a se înscrie în numărul membrilor ei.

Alegeri la sinod. Ni se scrie din Vinga, că la alegerea de deputat din cler pentru sinodul eparhial arădan, efectuată acolo în una din zilele trecute, a primit totalitatea voturilor Preacuvioșia Sa Arhiman-dritul *Augustin Hamsea*, care tot cu unanimitate a fost ales deputat sinodal și în cercul electoral preoțesc al Birchișului.

Nou avocat. Camera advocațională din Brașov a primit în lista sa advocatul *Dr. Liviu Pandrea* în Făgăraș.

Cătră frații preoți. Intre împrejurările grele prin cari trece patria noastră, știm cu toții că mulți, ba foarte mulți din fii neamului nostru sunt duși în țări depărtate, pentru a apăra binele și interesele patriei și a duce iarăși la izbândă steagul apărut de atâtea ori de ostașii români. Să ne aducem aminte de dânzii noi cei rămași acasă, și să ne cugetăm că prin acele văi și prin acei codri streini fiecare ostaș pas de pas ie însoțit de îngerul morții, pe când noi suntem la adăpost sigur. Ca preoți adevărați să ne trezim și să ne plinim datorința, care ni se impune prin cuvintele apostolului Pavel: „Vă îndemn ca mai întâi de toate să se facă cereri, rugăciuni și rugăminte pentru toți oamenii” etc. I. Timotei 21, și în alt loc: „În toate țările rugă și rugăciuni cu mulțumită să se facă cunoscute cererile voastre lui Dumnezeu”. Filipeni 4, 6. De vom face aceste rugăciuni, în plin de numai una din aceste dăruiri, cari ni se impun, și totodată mângâiem pe cei rămași acasă plin de grijă și de înfrigurare pentru cei iubiți ai lor. Să facem rugăciuni și să zicem ectenii la fiecare slujbă Dumneziască. Indrumare ne dă liturgierul. Rugăciunile sau ectenia se poate intercala după evanghelie, la sf. liturgie. Ectenia poate fi următoarea: Încă ne rugăm, ca Domnul Dumnezeu nostru să asculte și acum glasul rugăciunii noastre, a nevrednicilor săi fii, și să poarte în grijă sa părintească pe fii noștri și frații noștri ostași, duși în țări depărtate, ca să lupte pentru țeara aceasta, pentru cinstea și izbândă steagului, cu umilință ne rugăm ca să-i facă părtași de izbândă, și cinștii, sănătoși și în pace să-i reintoarcă la vetrele lor strămoșești. *Un preot tânăr.*

Dela școlăle noastre din Brașov. Dl Mateiu Voileanu, asesor consistorial, a fost la Brașov în calitate de comisar consistorial, și a inspectat gimnaziul și școala comercială asistând și la prelegeri în mai multe clase.

Dr. Ioan Cădarin, candidat de avocat în Lugoj, victima unei drame întâmplătoare în zilele trecute, a răposat Duminecă, după chinuri de o săptămână. Inmormântarea s'a făcut Marți. Olinhească în pace!

Earș „rachiu”. Intr'un sat bihorean un țaran cu dare de mână a cumpărat câți-va litri de spirt, ca să facă rachiu pe seama oaspeților săi și a neamurilor sale. Curând după ce au cheful, oamenii s'au bolnăvit rău, și în câteva ceasuri mai mulți inși au murit; alții zac greu bolnavi cu puțină nădejde să scape.

Pod dus de apă. Podul peste Tisa, la Solnoc, l-au rupt sloiurile formidabile de gheață alaltăieri în zori de zi. Podul avea o lungime de 194 metri. În momentul când s'a prăbușit, nu era nimeni pe podul, care de altfel mai ales în orele de după amieză avea de obicei mulți trecători.

Târg de vite corunte de prăsilă periodic în Sibiu. Al XX-lea târg de vite corunte de prăsilă, periodic, subvenționat de stat și de comitat se va ține în Sibiu în 29 și 30 Martie a. c. și va fi împreunat cu distribuția de premii și diplome de laude.

Școlari sinucigași. Doi școlari vinezi au plecat în zilele trecute la o comută din apropierea Vienei, cu gând să-și pună capăt vieții. Ajunși în hotarul comunei, unul dintr'înși s'a împușcat în cap cu un revolver și a murit îndată; cauza sinuciderii este că a primit pe ne-drept note rele dela doi profesori, cum scrie într'o scrisoare ce s'a aflat la dânsul. Colegul său s'a împușcat, fiindcă nu s'a putut despărți de amicul său nedreptățit. Au fost găsiți amândoi, după trei zile, în zăpadă și înghețați.

Derniare. Trenul de marfă al liniei Sighișoara Agnita a deraiat alaltăieri. Personalul trenului a rămas nevătămat, dar a trebuit să meargă pe jos 8 kilometri dela locul accidentului până la Sighișoara.

Procedură de urmărire sistată. Redactorul responsabil dela „G. Tr.” din Brașov, dl Victor Braniște, s'a prezentat Marți în fața senatului de acuză din Mureș-Oșorhei, la pertractarea excepțiilor înaintate în contra punerii sale sub acuză de cătră procurorul d'acolo, pentru un articol de ziar și pentru o poezie din incidentul jubileului „Gazetei.” Senatul de acuză n'a găsit motivată cererea procurorului, și a sistat procedura de urmărire față de redactorul amintit. Procurorul a anunțat recurs.

Inundații. Din Maramurăș se depeșează, că râurile au inundat mai multe comune. Oamenii, până acum, nu s'au nenorocit.

Predici. Au apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană, Sibiu: *I. Scriban*, Cimezei de predici populare, à 2 coroane exemplarul plus 20 fileri porto, precum și Brăescu: Câteva lecțiuni din trista experiență a Războiului Raso-Japonez cor. 2, plus 20 bani porto.

Pe economi de sigur ii interesează calea ce-a apucat o polemică iscată în foaia oficioasă cu privire la sămânța napilor nutritori. Acea partidă a eșit învingătoare, care a insistat pentru impregnarea seminței de năpi. Precum am aflat s'a înființat în Quedlinburg, (Germania de nord), locul principal al producerii seminței de năpi, la cererea economilor și comercianților sub firma „Woegener & Co.” o „Întreprindere pentru impregnarea seminței de năpi”, unde pentru o sumă convenabilă pot să-și impregneze economii și comercianții semințele de năpi. Această întreprindere atât de însemnată pentru economie, e deja de luni de zile în activitate și după cum se spune e foarte ocupată. Avem dar iar o dovadă, că orice teorie nu e bună, o valoare adevărată are numai praxa. Acea știință care a eșit contra impregnării seminței de năpi s'a blamat iarăși.

La fondul „Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” au mai dăruit: „Frații Melanis, Fabiu și Dragoș B. din C.”, 1 cor.; dela cursul de dans din 1908/9 prin Nicolae Stoica, cul. tip. 21 cor. 30 bani; Demetriu Ivan, învățător (Apoldul mare), soția sa Maria n. Greavu și copiii lor: Dumitru, Cornel și Romel, în total 1 cor. 20 bani și Nicolae Gergel, inv. (Șomărtin), 1 cor.

Dar pentru biserica „Măria Tellia, frate adevărat al dui căpitan actual ces. și reg. aflător în armata de honvezi, cu soția sa Ana, din iubirea și dragostea cătră sfta și maica noastră bisericească ortodoxă română din Vorumloc, dăruiesc suma de 200 cor. (două sute coroane), pentru înființarea unui fond parohial al morților, ca din interesele acestui fond cu începutul anului 1914 să se acopere pentru cei mai săraci poporeni taxa ce compete preotului, cantorilor și crâșnicilor bisericești după astfel de inmormântări. Această jertfă primește-o Doamne într'u jertfelnicul tău oel ceros, și celor ce au jertfit învredni-cește-i aici pre pământ de o viață fericită, și dincolo de mormânt a-se bucura de ră-plata jertfei lor. Vorumloc, la 2/15 Martie 1909. În numele comitetului parohial: *Ilie Terchiță*, paroh.

Mânare efină. Fabrica drezdană de motoare, societate pe acții, a avut un succes colosal la expoziția internațională de motoare din St. Petersburg, dintre toți exponenții fabrica a fost împărțită cu cea mai mare distincție. — Nu s'a luat în considerare numai lucrul precis și materialul perfect, ci și mânarea efină, prin ce motoarele societății pe acții drezdane ocupă locul prim. Voim deci a atrage atenția tuturor cumpărătorilor de motoare asupra tuturor ce apare în numărul de față al foii noastre.

Cărți și reviste.

Robinson în Țara românească, povestire din zilele noastre, de *Ion Gorun*, București, Colecțiunea librăriei C. Sfetea, 1909, un vol. de 247 p. Prețul 1 Leu. Se găsește de vânzare și la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Piatra Teului și Iașii și locuitorii săi în 1840, de *Alecu Russo*, trad. din franceză după Ms. dela Acad. Rom. de C. Mărgăriteșcu. În folosul Ligei culturale. Valenii-de-Munte, tip. „Neamul Românesc”, 1909, un volum de 126 p. Prețul 70 bani.

„Răvașul”, rev. cult. ilustrată, apare lunar în Cluj; Nrul 2 din Febr. cuprinde: Fl. Porcius de Delacruce. În curtea Șoimilor (poezie) trad. de I. Roșioru. Pe vârful Olim-pului trad. de Torouț, Români la conciliul din Florența de Dr. St. Pop. Poezii de A. Cotruș, Vorba vrăjdită trad. de Al. M., Cugetări de Vl. I. Ghika, Idile spulberate de D. Tomescu, Un calendar cum se cade de I. G., Revistă bisericească, Urme istorice din 1758—1767, Revistă politică, + Coriolan Brediceanu, Cronică politică lunară ș. a.

„Lucașfărul” nr. 6 a apărut cu următorul sumar: C. Sandu-Aldea: Seceta (novelă). Octavian Goga: Cantorul Cimpoi (poezie). Maria Cuntan: Clipa 'n care-mi ești aproape (poezie). Gh. Ungure: Coloniile macedo-române din Bulgaria și tinereta metropolitului Șaguna. G. Rotică: Singurătate (poezie). D. N. Ciotori: Din țările scandinave: Muzeele în aer liber. Skansen. A. Cotruș: Sonet (poezie). Simion Gocan: Floarea Cuoului. E. Hodoș: Pagini străine: Ivan Turgheniev: Ceasul. Dări de seamă: M. Sadoveanu: Oameni și locuri (A. C.) Cronică: Darwin (O. C. T.) O reuniune harnică (T. C.) Conferințe în Brașov (L.) Revista „Transilvania” (T.) Poșta Redacției. — Poșta Administrației. — Bibliografie. Ilustrațiuni: Din Skansen: Casă țărănească din „Mora” Daleoarlle; Cartierul Laponilor; Muntele renilor. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”. Charles Darwin.

Revistă politică literară. Am o noare a face cunoscut publicului românesc, că în înțelege cu mai mulți fruntași distinși din Blaj am luat asupra mea reditarea „Revistei politice și literare”. Ca și până aci această revistă va fi pusă exclusiv în serviciul apărării intereselor naționale românești, tratând pe lângă chestiunile politice la ordinea zilei tot ce poate să ne deie nouă îndrumări pe calea propășirii și a încheșării naționale. În afară de asta va cuprinde un bogat material literar din peana celor mai distinși literați dela noi și din România. Revista va apărea ca și în primul an al apariției sale odată pe lună. Costul abonamentului pe un an întreg 12 cor. Pentru studenți, învățători și preoți dela sat numai 8 cor. Abonamente se pot face de pe acum la adresa subsemnatului. Doritorii a avea număr de probă sunt rugați a-și da adresa. Blaj, 13 Martie 1909. *Aurel Ciato.*

„Biblioteca pentru toți”, numărul 424-425 cuprinde: „Indreptări” roman de dual Duiliu Zamfirescu, membru al Academiei române. Prețul 60 bani. Noul roman al minunatului poet și prozator, e al patrulea din ciclul de romane cari formează *Istoria Căminăștenilor*, și anume: *Viața la țară, Tănase Scatiu și În războiu*, au

apărut de asemeni în „Biblioteca pentru toți”. În noul roman „Indreptări” dl Duiliu Zamfirescu cu o artă desăvârșită, în pagini pline de poezie dă admirabila figură a unei femei de peste munți, care vibrează de patriotism și durere pentru neamul nostru și care, mai presus de toate caută regenerarea și înălțarea unei familii din țară, în sânul căreia a intrat prin căsătorie. Și ce frumoase figuri de oameni cum se cade și cu dragoste de neam defilează sub ochii noștri când dl Zamfirescu ne descrie un sat de dincoace. Tot în acest roman, autorul face o evocare a Italiei și tot de odată glorifică figurile mari ale neamului, grație cărora s'a născut România de astăzi.

Biserica ortodoxă română, revistă periodică eclesiastică a sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, anul 32 numărul 11 pe Februarie 1909, are următorul cuprins: Moartea I. P. S. Metropolit Primat Iosif Gheorghian. Material pentru ist. veche a Romanilor. Apărarea Doctrinei creștine. Macabei. Sfântul Pavel în Atena. Criza din Patriarhatul Ierosolimitan. Câteva cuvinte asupra Catecumenatului. Puterea credinței. Alegerea noilor Metropoliți. Raportul P. C. Revizor bisericesc al Eparhiei Hușilor. Diverse. Stihira scrisă pe muzica bisericească. Mișcarea în personalul clerical din țară. Bibliografie. Donațiuni. Abonamentul 12 lei la an. Administrația în București, strada Principalele unite numărul 60.

Poșta ultimă.

Din parlament.

Sedința de ieri, Joi. Prezentul comunică dietei, că deputatul cercului Orașului, *Dr. Șeghescu* nu și-a prezentat credențiualul în obcinuile 15 zile dela alegere, deci a fost provocat în scris, să-și împlinească datorița. La propunerea comisiunii de verificare, mandatul deputatului slovac Ivanca Milan se anulează și prezidentul e îndrumat să ordoneze alege-re nouă. Dieta dă apoi disprețului națiunii de Febrăvry, dar nu-i pune sub acuză. Astăzi s'a discutat în dietă proiectul de lege despre trenul electric între Pojon și Viena.

Războiul e la ușă.

Vin știri dela Viena, că *mâne se va* trimite la Belgrad o nouă notă diplomatică, la care dacă nu sosește răspuns mulțămitor, până în 23 Martie, războiul va trebui să izbucnească. Maiestatea Sa ar fi pentru războiu. Asemenea și Moștenitorul de tron. În cercurile politice dela Paris se crede, că Rusia la nici un caz nu va lăsa, ca Sărbia să rămână singură, oi în cele din urmă totuși va sări întru ajutor. Monarhia noastră, în oas de războiu, va lupta deci în contra Sărbiei, în contra Muntenegrului și în contra Rusiei.

Teatru german.

Sâmbătă: în beneficiul artistului Golda: *Ein arnes Mädel*, piesă cu cântece.

Copii născuți înainte de vreme

să pot scăpa prin Emulsiunea lui SCOTT de pericol și se pot desvolta la o putere și tărie normală.

M i i

de părinți îngrijorați au fost surprinși de mersul repede spre bine. Chiar reținut dela lapte se ia cu plăcere și se mistue ușor

Emulsiunea lui SCOTT.
5 (270) 5—5
Prețul sticlei originale cor. 2-50.
Se găsește în toate farmaciile.

Societatea pe acții pentru exploatarea și exportul apei minerale ungare

Budapesta V. Báthory u. 5.

Depozite generale la Dni:

Ludovic Fuchs și I. B. Misselbacher
în Sibiu (Nagyszeben).

APE MINERALE

sunt în depozit și se vând cu schimbul sticlelor următoarele:

Borszék, fântâna principală
Borszék, fântâna Kossuth
Borszék, fântâna Baltazar
Matild, din fântâna Bodok
Baross
Borhegy
Boholt

Előpatak
Rákosul-sup. „Maria”
Fehérkö
Gloria
Isvorul Hebe
Horgász

Hankó
Káson-Jakabfalva
Káson-Salutaris
Rapat
Selter-săcuiesc
Stojka.

Copiilor și oamenilor cari

TUȘESC

prescriu medicii cu rezultat sigur

THYMOMEL SCILLAE

un mijloc ce delătură flegma, alină și liniștește tusa convulsivă, ușurează răsuflarea. Sute de medici și au dat deja bune păreri despre surprinzătorul efect al Thymomel Scillae-i la tusa mângărească și a altor specii de tusa convulsivă.

Rog întrebați medicul Dtră.

1 Sticlă Cor. 2-20, franco contra trimiterii prin mandat postal á Cor. 2-90, 3 Sticle á Cor. 7—, 10 Sticle á Cor. 20—.

Fabricare și depot general:
FARMACIA LUI B. FRAGNER
furnisor c. și r.

Praga III. Nr. 203 și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.

Atenție la numele Preparatorului, fabricantului și a Marcei de apărare.

345 12-20

Răniri

de tot felul trebuie cu îngrijire păzite
contra necurdărilor

căci prin aceasta și cea mai mică rană se poate preface în rană rea și greu vindecabilă. De 40 ani numita alifă muietătoare: alifă de casă de Praga, e un mijloc de legat demn de încredere. Aceeași apără rănile, alină aprinderea și durerile, are efect bun și grăbește vindecarea.

Zilnic expedițiuni postale.

1 Dosă 70 bani. Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare contra trimiterii prin mandat postal á Cor. 3-16
4 Dose, á Cor. 7— 10 Dose.

Toate părțile embalajei poartă marca legală (343) 7—20 de apărare.

Depot general:

B. FRAGNER, furnisor c. și r.
Farmacia „LA VULTURUL NEGRU”,
Praga, Kleinseite 203, Colțul str. Neruda.
Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.

Nr. 201/1909.

[83] 2—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor arhidiecezan cu datul de 20 Novembre 1908, Nr. 13534 Școl., pentru edificarea unui local de școală conf. gr.-or. Beșineu protopresbiteratului Mercurea se eserie licitațiune minuendă pe ziua de 16/29 Martie a. c. la 10 oare a. m. în casa parohială din loc.

Doritorii de a lua în întreprindere această lucrare, înainte de începerea licitațiunii au să depună vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare după suma preliminară de 4465 cor. 09. fil.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a angaja la lucru pe acel întreprinzător în care va avea mai multă încredere.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul par. gr.-or. din Beșineu.

Beșineu, din ședința comitetului parohial gr.-or. ținută la 18 Februarie 1909.

Ioan Pop m. p., Patrichie Popa m. p.,
paroh. epitrop.

Văzut: **Avram S. Păcurariu**
protopresbiter.

Important

pentru morboși de stomah.

Lipsă de apetit, greutate în stomah, durerile de cap în urma mistuirii rele, nemistuirea, colica, insomnie, anemia, gălbănirea, etc. le înlătură renumitele și veritabilele

Picături de stomah ale lui Brady

Multe mii de scrisori de mulțămire și recunoștință. Prețul unel sticle împreună cu înnumărarea de folosire 80 bani. Sticlă mare C. 140. Se capătă în farmacii.

Depozit central: **C. BRADY, farmacie**
la „Regele Ungariei”, Viena, Fleischmarkt 1.

Depozit Nr. 252.

A se cere de acolo gratuit trimiterea „Broșurei speciale”.
Contra trimiterii á Cor. 5—, se expediază franco 6 sticle mici, á Cor. 4-50 3 sticle mari

A se păzi contra falsificațiilor, picăturile veritabile de stomah ale lui Brady trebuie să poarte marca de mai sus și subscrierea.

33 3-5

Nr. 237/1909.

[96] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a Vârtop, protopresbiteratul Abrud, pe baza ordinului, Venerabilului Consistor din 17 Februarie a. c. Nr. 1731 B's., se eserie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul deschis, cererile instruite după legile din vigoare și se vor prezenta, după prealabila în cunoștințare a protopresbiteratului, în vre-o Duminică sau sâmbătoare la biserică pentru a cânta, cuvânta eventual a celebra.

Abrud la 23 Februarie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al tractului Abrud în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Unde se pot procura

REVERENZI

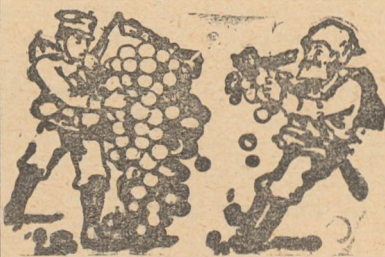
croite cu chic și lucrute bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cîsnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [13] 5—52

Viță de vie altoită

expediază serte curate, sub garanție, în sortiment bogat, de ani cunoscută și solida firmă:

Prima plantatiune de vițe de pe Târnave.

Proprietar: **FR. CASPARI,**
Mediaș, Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog ilustrat!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare posesor de vie a-și cere informațiunii despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. (292) 32—84

Garanția cea mai intensivă.

Condiții de plată favorabile.

Fabrica drezdană de motoare, societate pe acții, una dintre cele mai vechi și mai mare

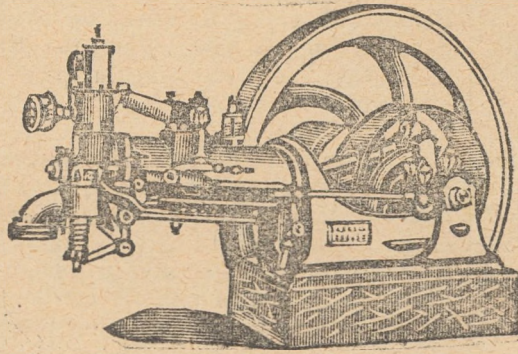
FABRICĂ DE MOTOARE
din Germania

liferează

Motoare și Locomobile

cunoscute de perfecte, durabile, precise, cu funcțiune sigură și cu mănare ieftină de

Benzin Uleu brut
Gaz Acetylin

Agenția generală și depositul

IGNÁZ GELLERT et CO., Budapesta, Teréz körút 41.

(871) 9—12

Telephon Nr. 12—91.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

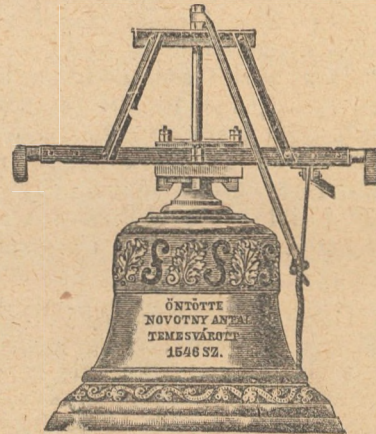
in Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 37—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețouranturi ilustrate gratis.

Câți bolnavi

sunt astăzi, cari nu știu ce putere vindecătoare există în electricitate, n'au idee ce admirabile rezultate de vindecat se ajung dacă se folosește cu scop această minunată putere naturală, la tractarea diferitelor boale, anume la slăbiciunile generale și sexuale de nervi, inimi nervoase, suferințe de stomah, reumă, sgârciuri și paralisie.

Institutul nostru fără a cruța dar osteneții și cheltueli a dat o carte minunat executată și foarte interesantă, care se trimite fiecărui interesat cu totul gratuit și franco în plic închis. A se provoca la acest ziar și a cere volumul pentru bărbați sau femei.

ELECTRO-VITALIZER,

institut ord. med.

[94] 2—3

Budapesta IV. Karlsring 2. Mezzanin 56.

Scrisoare de mulțămire.

Dna Maria Tuhala, Ujpest, Strada Árpád, scrie în 1 Ianuarie 1908: P. St. Dle Doctor! Mă simt fericită, că vă pot comunica, că cu ajutorul aparatului Dtră sunt aproape pe deplin vindecată. Într'adevăr m'am schimbat cu totul, sunt mai sdrăvănă, dozele dureri de cap și insomnie au dispărut cu totul. Nu mă pot îndestul mira de perfecțiunea aparatului Dtră, preste tot n'ași fi crezut că mă mai poate scăpa ceva de boala mea. Eu recomand cu căldură aparatul, tuturor cari sufer de durere de cap, insomnie și durere de spinare.

Coupon pentru o carte gratuită.

Cătră

ELEKTRO-VITALIZER, institut ordinar de medici
Budapesta, Károly-körút 2. Mezzanin 56.

bărbați

Vă rog a-mi trimete opul pentru femei Tractare asupra electro-terapii moderne, gratuit și franco în plic închis.

Numele:

Adresa: